

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: 251/2016/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

98/2017. (V. 25.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ jogi képviselője útján 2016. július 19-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** 2017. május 25-én megtartott zárt ülésén **hozott állásfoglalását**

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos jogi képviselője postai úton 2016. július 19-én-én terjesztette elő panaszát, amelyben a panaszos 2016. július 6-án foganatosított előállítását és annak időtartamát kifogásolta.

I.

1) A jogi képviselő előadta, hogy a panaszos filmrendezőként dolgozik, aki pályafutása során dokumentumfilmjeiben különös figyelmet szentelt a kiszolgáltatott társadalmi csoportok bemutatásának. A panaszos az elmúlt években a legfontosabb közéleti eseményeket örökíti meg annak érdekében, hogy az események ne csak a mainstream, üzleti alapon működő sajtó, hanem egy

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

dokumentumfilmek szempontjai szerint is dokumentáltak legyenek; filmjeivel a jelenkori közéleti események mélyebb megértését kívánja előmozdítani.

A panaszos 2016. július 6-án a déli órákban folyamatosan tudósított a V.-ben zajló, a közpark beépítése és a fák kivágása elleni tüntetésről. A déli órákban a tüntetők a testükkal igyekeztek megakadályozni, hogy a – meglátásuk szerint jogellenes– birtokvédelmi határozatot a rendőrség végrehajtsa és az építési vállalkozás munkagépei behajtsanak az O. sétány K. nevű szórakozóhelyének területére.

A rendőrség a tüntetést feloszlatta és a helyszínen tartózkodók közül azokat, akik a rendőri felszólítás ellenére nem hagyták el a területet – köztük a panaszost is – fizikai erővel távolította el. Eltávolítása során a panaszos folyamatosan tiltakozott a rendőri intézkedés ellen, annak jogszerűségét vitatta. Arra hivatkozott, hogy ő a sajtó képviselőjeként van jelen, nem tartozik a tüntetők közé, és tudósítani kíván az eseményekről. Kivezetését követően ismét visszatért a tüntetés feloszlátásának helyszínére, ahonnan ismételten fizikai erővel távolította el a rendőrség. Ezt követően a panaszos kilenc órát töltött előállításban, amelynek során a szabálysértési hatóság megállapította, hogy két rendbeli, jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülést követett el, melynek következtében 76800 forint szabálysértési bírsággal sújtotta.

A panaszos által kifogásolt, vele szemben alkalmazott intézkedések a következők voltak. A panaszost kétszer vezették ki a tüntetés területéről az Rtv. 47. § szerinti testi kényszer alkalmazásával. A második alkalmat követően a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján előállították, hogy vele szemben lefolytassák a szabálysértési eljárást. Az előállítás kilenc órán át tartott.

A jogi képviselő álláspontja szerint a rendőri intézkedés, a tüntetés területéről történő kivezetés és a kilenc órán át tartó előállítás sértette a panaszos szólás- és sajtószabadsághoz való jogát, és megakadályozta, hogy a nyilvánosság egy független forrásból értesülhessen az eseményekről. A panaszos felvételeit a M. N. című lap online kiadása tette közzé. A felvételek számos emberhez eljutottak, azokat sokan meg is osztották a közösségi média különböző felületein. A panaszos felvétele, amely az előállítása előtti eseményeket dolgozza fel, a panasz beadásakor 23 707 megtekintéssel rendelkezik a youtube.com-on. Értelmesszerűen az előállítását követő időszokról már nem tudott felvételt készíteni, holott akkor is számos, közérdeklődésre számot tartó esemény történt.

A tüntetésről napok óta folyamatosan beszámolt a média, ami Magyarország vezető közérdeklődésre számot tartó eseménye volt. A tüntetés feloszlása egy feszültségekkel teli szituáció volt, nem volt előre megjósolható, hogyan fognak alakulni az események. Ilyen helyzetben különösen fontos, hogy a média zavartalanul tudósíthasson a helyszínről, mivel a jelenléte garancia arra, hogy az eljáró hatóságok fokozottan tudatában legyenek annak, hogy a nyilvánosság előtt végzik a tevékenységüket, és ennek fényében válasszák meg magatartásukat; másrészt a felvételek ahhoz is elengedhetetlenek, hogy utólag rekonstruálhatóak legyenek az események és esetleges jogsértések is. Ez olyannyira így van, hogy a panaszos felvételeit a rendőrség később lefoglalta annak érdekében, hogy azok, jogsértések bizonyítékául szolgálhassanak.

A sajtó szerepe tehát létfontosságú egy demokratikus társadalomban,² amit a demokratikus intézmények öre, a rendőrség is figyelembe kell, hogy vegyen intézkedése során, azonban jelen ügyben azonban erre nem került sor. Hiába hangoztatta a panaszos, hogy ő a sajtó képviselőjeként van jelen és mutatta fel sajtóigazolványát, ennek ellenére is felszólították a

² Lásd erről többek között a 7/2014. (III. 7.) AB határozatot, Indokolás [20]–[23].

távozásra, majd intézkedtek vele szemben. Mindezt úgy, hogy a tudósítói tevékenysége nem akadályozta, hogy a rendőrség kiürítse a területet, az panaszos nem volt a tüntető csoport tagja. Egyértelműen hangot adott annak is, hogy ő nem része a helyszínen tüntető csoportnak, és amíg a területen tüntetők vannak, ő tudósítani kíván. A rendőrség azonban ezt nem tette lehetővé, azelőtt vezették ki a területről, hogy onnan a tüntető csoport összes tagját eltávolították volna. Fontos leszögezni, hogy a jelen esetben a panaszos - mint ahogyan a rendezvény többi résztvevője - semmiféle erőszakos magatartást nem tanúsított.

A jogi képviselő mellékelte a szabálysértési bírságot kiszabó határozatot, amellyel kapcsolatban kifogásolja, hogy az nem vizsgálta, hogy a panaszos munkavégzését mennyiben akadályozta a rendőri intézkedés, és hogy a rendőri intézkedés arányos volt-e. A határozat csupán megemlíti, hogy az eljárás alá vont személy újságírói minőségét „nem tudta figyelembe venni, mivel a rendőri intézkedésnek mindenki köteles eleget tenni”. Kitér azonban a határozat a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 19. § (1) bekezdése szerinti rendelkezésre, miszerint csak akkor vonható kétségbe a rendőri intézkedés jogszerűsége, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A panaszos felvételei³ alapján megállapítható, hogy számára az intézkedés során teljesen nyilvánvaló volt annak jogszerűtlensége, folyamatosan azt hangoztatta, a tudósító újságíró eltávolítása a területről jogszerűtlen. A rendőri intézkedés, a rendezvény feloszlásának foganatosítása értelemszerűen a rendezvény résztvevőit kötelezte, a rendezvényről és a rendőri intézkedésről tudósító sajtót nem.

A jogi képviselő hivatkozik az Alaptörvény I. cikkére, mely szerint az alapvető jogok tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelezettsége, és az ilyen jogok csak a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozhatók. A rendőrség ezt a mérlegelést nem végezte el, teljesen figyelmen kívül hagyta az alapjogi teszt alkalmazására vonatkozó kötelezettségét. A határozatból sem tűnik ki, hogy mely jog vagy érték védelmében korlátozta a hatóság a sajtószabadságot, és hogy szükséges és arányos volt-e a korlátozás a cél elérése érdekében. Ennek hiányában a rendőri intézkedés fogalmilag jogszerűtlen, az annak ellenszegülő személy pedig nem valósít meg szabálysértést.

A jogi képviselő azzal folytatja érvelését, hogy azzal, hogy a második elvezetését követően kilenc órán keresztül előállításban tartotta a panaszost, a rendőrség szükségtelenül korlátozta a panaszos szabad mozgáshoz való jogát. Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja. Jelen ügyben a panaszos előállítása meghaladta a főszabály szerinti nyolc órás időtartamot. Annak indoka, hogy ez miért történt, az ügy irataiból nem derül ki. A szabálysértési eljárás lefolytatása a határozat szerint a panaszos nyilatkozata és a rendőri feljelentésben és jelentésben foglaltak alapján történt, tehát a rendelkezésre álló adatok alapján az ügy nem igényelt hosszas felderítést, a döntés indokolása pedig bonyolult jogi mérlegelést sem tartalmaz, ami elnyújtotta volna az eljárást.

A panaszos nem tanúsított erőszakos magatartást, nem akadályozta a rendőrség oszlatási tevékenységét, a területen azért tartózkodott, hogy ott tudósítói munkát végezhesen. A szabadságelvonásnak tehát nem volt olyan legitim célja, ami igazolta volna a szabad mozgáshoz való alapjog egyébként aránytalanul hosszú ideig tartó elvonását. A szabadságelvonás azt is eredményezte, hogy a panaszos nem tudott a nap hátralévő részében

³ ***** a két rendőri intézkedés 1:08 illetve 1:39 percknél kezdődik.

tudósítani a V.-ből, holott ott továbbra is közérdeklődésre számot tartó események történtek, ezért az előállítása egyben a panaszos szólás- és sajtószabadsághoz való jogát is sértette. A fent kifejtett alapjogi tesztnek nem felelt meg az előállítás, mert az intézkedés legitim cél hiányában korlátozott több alapvető jogot.

(A Testület megjegyzi, hogy a képviselő által belinkelt oldalon nem található meg a panaszos által készített videofelvétel, és a Testület hiánypótlásra felszólító és tájékoztató levele „nem kereste jelzéssel” érkezett vissza a Testülethez.)

a) A jogi képviselő mellékelte a Testület előtti eljárásban történő képviseletre vonatkozó meghatalmazását.

b) A szabálysértési bírságot kiszabó határozatot a Testület a többi rendőrségi irattal együtt, jelen állásfoglalás II. részében ismerteti.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a Budapesti Rendőr-főkapitányságtól (továbbiakban együtt: illetékes rendőri szerv), valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) A kerületi rendőrkapitányság állományába tartozó S. S. r. ftörm. által aláírt, előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszost a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták, az Rtv. 31.§ (1) bekezdése alapján átvizsgálták, illetve az Rtv. 33.§ (2) bekezdés f) pontjának I. fordulata alapján, mint a szabálysértést felszólítás ellenére folytatató személyt, előállították. A panaszossal szemben előzetes figyelmeztetést követően az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszer alkalmaztak.

A rendőri intézkedés során sérülés nem keletkezett. A kényszerítő intézkedés és/vagy eszköz alkalmazása során anyagi kár nem keletkezett. Az Rtv. 18.§ (1) bekezdés alapján az előállított a hozzátartozója/képviselőjének kiértesítését nem kérte

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény leírása szerint az intézkedést foganatosító S. S. r. főtörzsőrmester 2016. július 6-án ***-as hívóval látott el szolgálatot a Budapest, *** kerület O. sétányon található "****" néven ismert területen, ahol a Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat jegyzőjének 05-2606/2016. számú határozata alapján összehangolt rendőri intézkedésre került sor.

A "****" néven ismert területet övező közterületre korábban Sz.G. és A. N. magánszemélyek a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (továbbiakban: Gytv.) hatálya alá tartozó rendezvény jelentettek be a Városligetben zajló munkálatok, a fák védelme érdekében.

A rendőri intézkedés során az érintett területen tartózkodó személyek egy része jegyzői felszólításra, másik része rendőri tájékoztatás és intézkedés hatására, esetenként kényszerítő eszköz alkalmazásával került eltávolításra. A terület biztonsági szolgálat részére történő átadása után oda egy munkagépet szállító tehergépjármű kívánt behajtani, és a területről eltávolított személyek és a velük szimpatizálók a tehergépjármű elé állva, ülve, összekapaszkodva kívánták megakadályozni a jármű haladását, a területre történő behajtását.

K. r. őrnagy (Rendész-01) 11 óra 28 perckor a jelen lévő személyeket tájékoztatta, hogy magatartásuk a Gytv. 2.§ (3) bekezdésébe ütközik, magatartásuk mások jogainak sérelmével jár, ezért a rendezvényt a Gytv. 14.§ (1) bekezdése alapján, a törvény nevében feloszlatta, és felszólította a jelenlévőket, hogy a jármű haladási irányából, a rendőrök által lezárt területről a parkosított terület irányába távozzanak. A felszólítás eredménytelen maradt, ezért a tájékoztatást és a felszólítást megismételte. További eredménytelenség után, immáron harmadjára történő tájékoztatást és felszólítást követően a Rtv. alapján rendőri intézkedés foganatosítását, kényszerítő eszköz - testi kényszer - alkalmazását, személyes szabadság korlátozását helyezte kilátásba.

A felszólítások eredménytelensége miatt az intézkedésre kijelölt járőrpár tagjai G. H. r. őrmester és M.A.M. r. őrmester 12 óra 00 perckor fent nevezett személyt ismételten felszólította, hogy a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetését szakítsa meg, működjön együtt, távozzon a lezárt területről, ellenkező esetben kényszerítő eszközt fognak alkalmazni és elő fogják állítani. A felszólítás nem vezetett eredményre, ezért nevezett személlyel szemben testi kényszert alkalmazva a területről eltávolították, vele szemben –külön iratban– szabálysértési feljelentéssel élnek, melyről az intézkedés alá vont személyt tájékoztatták, majd nevezettet szabadon bocsátották.

A tehergépjármű előre haladását biztosító rendőri intézkedés során nevezett személy ismételten visszatért a jármű elé, és akadályozta annak továbbhaladását, (elé állt) ezért az intézkedésre kijelölt járőr pár tagjaként a jelentést író S. S. r. főtörzsőrmester 12 óra 38 perckor fent nevezett személyt felszólította, hogy a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetését szakítsa meg, működjön együtt, távozzon a lezárt területről, ellenkező esetben kényszerítő eszközt fog alkalmazni. A felszólítás nem vezetett eredményre ezért a nevezett személyt a kijelölt járőr társaival (G. H. r. őrmester) testi kényszert alkalmazva a területről eltávolította. A testi kényszert úgy alkalmazták, hogy G. H. r. őrmester a panaszos bal al- és felkarját mindkét kezével fogta, a jelentést író pedig mindkét kézzel a panaszos hátát és jobb vállát tartva, a passzív magatartására nyomást gyakorolva kísérték vele, kivonva őt a lezárt területről, és megszakítva a jogszerű magatartását.

Az ismételt elkövetésre és a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés felszólítás ellenére történő továbbfolytatására tekintettel S. S. r. főtörzsőrmester a panaszost a meghatározottak szerint az előállítás végrehajtására vezényelt szolgálati gépkocsinhoz (****) kísérte. Miután a panaszost kivonta a szabálysértés elkövetési helyéről és az ellenszegülése megtört, Rendész 3-as hoz kísérte ahol M. Cs. r. őrnagy tájékoztatta az általa elkövetett szabálysértés elkövetéséről, a feljelentés elkészítéséről, és a jogorvoslati, panasztételi lehetőségekről. Ruházatának átvizsgálása során közbiztonságra különösen veszélyes eszköz, egyéb jogsértést megalapozó tárgy, anyag nem került elő.

A panaszos a szabálysértés elkövetését nem ismerte el, személyes körülményeiről nem nyilatkozott, a rendőri intézkedés során sérülése nem keletkezett, de panasztételi szándékát jelezte a hatóság részére, melyben elmondása alapján nem a rendőrök által foganatosított személyes szabadságot korlátozó intézkedés ellen él panasszal, hanem a Ligetvédők ellen irányuló komplex rendőri intézkedések jogszerűségével kapcsolatban.

Fentiek alapján a panaszossal szemben jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés ismételt és folytatólagos elkövetése miatt szabálysértési feljelentéssel élt a jelentést író. A szabálysértés elkövetését a panaszos nem ismerte el, de tudomásul vette.

A panaszost ellenőrizték a körözési rendszerben, melyben nem szerepelt. Az intézkedésről kamerafelvétel készült. A fentieket jelentették Rendész 1-es és Rendész 3-as irányába. Az intézkedés során a panaszosnál lévő állványos testre erősített kameráját a ruházat és csomag átvizsgálás során kérésükre kikapcsolt állapotba helyezte, annak akkumulátorát kivette és zsebeibe rakta. Az

intézkedés során többszöri kérdésre elmondta, hogy az értéktárgyai hiánytalanul és sértetlenül megvannak.

A jelentés szerint az Rtv. 33.§ (4) bekezdés alapján az előállítás okáról a tájékoztató, illetve az előállítás idejéről szóló igazolás kiadásra került.

A panaszost 14 óra 5 perckor átadták Rendész 3-nak.

Kézírással a következő kiegészítés szerepel e sor alatt: „a BRFK *** kerületi Rendőrkapitányság épületében”.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a fenti rendőri intézkedések jogszerűek, szakszerűek és arányosak voltak.

2) Az intézkedés napján az illetékes rendőrkapitányság Rendészeti Osztályának állományába tartozó G. H. r. őrmester által készített szabálysértési feljelentés szövege szó szerint megegyezik az 1) pontban ismertetett esemény leírásával, ezért a Testület az ismétlés elkerülése érdekében eltekint az irat további ismertetésétől.

(A szabálysértési feljelentéshez mellékelt SZNYR adatlap szerint a panaszos a szabálysértési nyilvántartásban nem szerepelt.)

3) A panaszost az erről szóló jegyzőkönyv tanúsága szerint 19 óra 13 perctől eljárás alá vont személyként hallgatták meg a BRFK *** kerületi Rendőrkapitányság épületében.

A panaszos személyi adatainak felvételét követően a jegyzőkönyv az eljárásra vonatkozó figyelmeztetéseket rögzíti, majd az eljárás alá vont nyilatkozatával folytatódik, mely szerint a panaszos a szabálysértés elkövetését nem ismeri el. A panaszos előadta, hogy ő nem tüntető volt, hanem a sajtó képviselőjében volt jelen. A rendőrök kérésére a sajtóigazolványát meg is mutatta. A rendőri intézkedéssel szemben a fentiek okán panasszal élt, mást nem kívánt elmondani a panaszos.

A jegyzőkönyvet 2016. július 6-án, 19 óra 30 perckor zárták le.

4) A BRFK *** kerületi Rendőrkapitányság Igazgatásrendészeti Osztály határozata szerint kétféle jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértések elkövetése miatt halmozati büntetésként hetvenhatezer-nyolcszáz forint pénzbírsággal sújtották a panaszost. A büntetésbe beszámítani rendelték az előállításban eltöltött időtartamot, így a fennmaradó összeg hetvenötezer forint.

A határozat indoklása szó szerint idézi az előállítás végrehajtásáról szóló jelentést, így e rész újbóli ismertetésétől a testület eltekint.

A panaszos a szabálysértési eljárás során meghallgatásra került, mely során a szabálysértés elkövetését nem ismerte el. Állítása szerint a sajtó képviselőjében volt jelen. A rendőrök kérésére a sajtóigazolványát is megmutatta. A Szabálysértési Hatóság a döntés meghozatalakor okirati bizonyítékként értékelte a rendőri feljelentésben és a jelentésben foglaltakat, melyek közokiratnak minősülnek, azokból a tényállás maradéktalanul és kétséget kizáróan megállapítható.

A panaszos azon cselekményeivel, mely szerint a többszöri rendőri felszólításnak nem tett

eleget jogsértő cselekményét nem hagyta abba, majd a rendőri intézkedés után a helyszínrre visszatért és jogsértő cselekményét továbbfolytatta szabálysértéseket követett el. A határozat ehelyütt hivatkozik az Rtv. 19. § -ára és megemlíti, hogy a panaszos azon hatóság előtt tett nyilatkozata, miszerint újságíróként volt jelen, a szabálysértési hatóság nem tudta figyelembe venni, mivel a rendőri felszólításnak mindenki köteles eleget tenni.

Fentiek alapján a rendőri intézkedés jogszerűsége - szem előtt tartva a rendőrség fő feladatait (közbiztonság és a belső rend védelme), illetve a panaszos passzív engedetlensége, valamint a panaszos ismételt elkövetése megállapítható, tehát a tényállási elemek megvalósultak, ezáltal a panaszos elkövette a rendelkező részben terhére rótt szabálysértést.

A 2 rendbeli jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését a jogszabály halmazati büntetésben 225.000 Ft-ig terjedő pénzbírsággal rendeli büntetni. A szabálysértési nyilvántartási rendszer adatai alapján megállapítást nyert, hogy a panaszost szabálysértés miatt két éven belül Szabálysértési Hatóság/Bíróság jogerősen nem marasztalta el, helyszíni bírsággal nem sújtották, ezt a tényt az elmarasztalás mértékének megállapításakor figyelembe vették. Súlyosító körülményként értékelte a Szabálysértési Hatóság, hogy az elmúlt időszakban Budapest területén elszaporodtak a hasonló jellegű cselekmények. A pénzbírság összegének megállapításakor a hatóság figyelemmel volt arra, hogy annak mértéke az eljárás alá vont személy illetve más személyek vonatkozásában is kellő visszatartó erővel bírjon.

5) A rendőrségi iratok közt szerepelt két igazolás.

Az első igazolást a BRFK Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztálya állította ki a kényszerítő eszköz használatáról, melynek értelmében a panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert alkalmaztak. A dokumentumon a panaszos úgy nyilatkozott, hogy az előállítás időtartama alatt sérülése nem, de panaszja keletkezett.

A másodikat a BRFK *** kerületi Rendőrkapitányságon állították ki az előállítás időtartamáról, mely szerint a panaszos Rtv. 33.§ (2) bekezdés f) pontja szerinti előállítása 2016. július 6-án 1 óra 38 perctől 1 óra 50 percig tartott. Az igazolás szerint a panaszosnak az előállítás időtartama alatt sérülése és panaszja nem keletkezett. A dokumentumot a panaszos aláírta.

6) A panasz kivizsgálásával kapcsolatban 2016. szeptember 8-án kelt levelében a következőkről tájékoztatta a BFRK Rendészeti Szervek Biztosítási Osztályának vezetője a BEFK Hivatalának vezetőjét.

2016. július 6-án Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat jegyzője ***/2016. számú határozata, illetve a ***/2016. számú végzése alapján, Budapest ***. kerület, O. sétány 3-5. szám alatti elkerített területen birtokvédelemmel kapcsolatos végrehatási eljárással összefüggő rendőri intézkedések megtételére került sor.

A 2016. július 6-i eseményekkel kapcsolatban megjegyzendő, hogy az O. sétányon 7 órától kezdődően folyamatosan növekvő létszámú demonstráció megtartására került sor. A rendezvény résztvevői az O. sétányon, a birtokvédelmi eljárással érintett elkerített terület gépjármű és gyalogos kijáratai előtt helyezkedtek el, ezért az O. sétányon a területre történő ki- és bejárás nem volt biztosított.

Az említett napon 10 óra 40 perc körüli időben a Múzeumtól elindult egy munkagép az elkerített és lezárt területre, ezért a fentiekben megjelölt rendezvény résztvevőinek jelentős része átvonult a P. útra azzal a céllal, hogy megakadályozták a munkagép szabad behajtását a munkaterületre.

Az átvonulást követően az O. sétány bejáratainál azonban továbbra is maradtak résztvevők, akik a kapu kerítéseibe kapaszkodva fejezték ki tiltakozásukat. Tekintettel arra, hogy itt már

korábban, a bejelentett és tudomásul vett demonstrációval kapcsolatos rendezvény zajlott, és az elkerített területre a P. úton a be- és kijárás biztosítva volt, ezért a rendőrség a békés gyülekezést biztosította.

A P. úton a rendezvény résztvevői a tehergépjármű előtt állva, majd elé ülve, összekapaszkodva kívánták megakadályozni a jármű haladását, illetve a lezárt területre történő behajtását.

Sz. Z. a *** Zrt. (továbbiakban: Zrt.) műszaki vezetője 11 óra 12 perckor dokumentált módon nyilatkozott arról, hogy a gépjármű elé leülő személyek akadályozták a munkagép bejutását a munkaterületre és felkérte a rendőrséget a szükséges intézkedések megtételére. Elmondta, hogy a demonstráló tömeg tevékenysége és cselekménye miatt a munkálatokat nem tudják elkezdni. Továbbá egyértelműen kijelentette, hogy a munkája akadályozása miatt jogsérelem éri, ezért kéri a jogellenes állapot megszüntetését.

Mivel a rendezvény mások jogainak sérelmével járt, a rendezvény feloszlata vált szükségessé.

Az intézkedések keretében a Készenléti Rendőrség állománya a munkagép közlekedését akadályozó demonstráló tömeget egysoros sorfalloal körbezárta, azért, hogy a sorra kerülő rendőri intézkedéseket további más személyek ne akadályozzák, és a Zrt. jogát nyilvánvalóan korlátozó személyekkel szemben a szükséges rendőri intézkedések végrehajtásra kerüljenek, valamint biztosítsák a munkagép építési területre történő bejutását.

K. r. őrnagy 11 óra 28 perc és 13 óra 1 perc közötti időben többször megismételve, 3-4 fős csoportonként hajtotta végre a felszólításokat az alábbi szöveggel:

"Hölgyeim és Uraim!

K. r. őrnagy vagyok a BRFK Közrendvédelmi Főosztályról!

Közlöm Önökkel, hogy magatartásuk a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 2.§ (3) bekezdésébe ütközik, mások jogainak sérelmével jár, ezért a rendezvényt a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 14.§ (1) bekezdése alapján a Törvény nevében feloszlatom. Jogsértő magatartásukat fejezzék be, a helyszínről a V. füves területe irányába távozzanak!"

K. r. őrnagy az előírt felszólítást további 2 alkalommal megismételte, egyúttal rendőri intézkedést helyezett kilátásba, ennek ellenére a tömeg nem hagyta el a területet, ezért rendőri intézkedésekre került sor.

G.H. r. őrmester (BRFK ***. kerületi Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály, járőrvezető) és S. L. r. őrmester (BRFK ***. kerületi Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály, járőrvezető) 12 órakor odalépett a panaszoshoz, aki a felszólítás ellenére a területet nem hagyta el, egy helyben ült és egy zöld színű felirattal ellátott molinót tartott maga előtt.

Emiatt G. r. őrmester a panaszost ismételtén felszólította, hogy a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetését szakítsa meg, működjön együtt, távozzon a lezárt területről. Az intézkedő rendőr közölte, hogy amennyiben nem működik közre, kényszerítő eszközt alkalmaz vele szemben. A felszólítás nem vezetett eredményre, ezért a panaszossal szemben testi kényszer alkalmaztak a rendőrök, a területről kivezetették.

Miután a szabálysértés elkövetési helyéről távoztak és az ellenszegülés megtört, a rendőr közölte a panaszossal, hogy az általa elkövetett szabálysértés miatt feljelentést tesz, egyúttal tájékoztatta jogorvoslati/ panasztételi lehetőségéről, majd szabadon bocsátotta.

A panaszos ezután ismételten visszatért az O. sétányra, a tehergépjármű elé állt, így megakadályozta annak továbbhaladását, ezért S. S. r. főtörzsőrmester (BRFK ***. kerületi Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály, körzeti megbízott) 12 óra 38 perckor felszólította a panaszost, hogy a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetését szakítsa meg, működjön együtt, távozzon a lezárt területről, ellenkező esetben kényszerítő eszköz alkalmazását helyezte kilátásba.

A panaszos a felszólítást figyelmen kívül hagyta, ezért vele szemben S. S. r. főtörzsőrmester és G. r. őrmester testi kényszert alkalmazott. Tekintettel az ismételt elkövetésre, és a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés felszólítás ellenére történő továbbfolytatására, a rendőrök a panaszost előállították.

A rendőri intézkedésekről kép- illetve hangfelvétel készült.

A munkagép szabad közlekedésének biztosításával-, és a rendezvény feloszlásával kapcsolatos rendőri intézkedések 11 óra 28 perctől 15 óra 10 percig tartottak.

A rendőrség a rendezvény biztosításával és feloszlásával összefüggő feladatait az Rtv. 58. § (1) bekezdés g) pontja szerinti csapaterő alkalmazásával, illetve 58. § (2) bekezdés, továbbá a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 14. § (2) bekezdése alapján történő területlezárással hajtotta végre.

A rendezvény feloszlására jog- és szakszerűen, az arányosság és szükségesség figyelembevételével került sor.

A Testület megkeresésében foglalt további kérdésekre adott válaszok a következők.

Az említett birtokvédelmi határozat rendőri közreműködéssel történő, eredményes végrehajtás foganatosításában, valamint az azt követő, Gytv. hatálya alá tartozó rendezvény biztosításában a BRFK 263 fő hivatásos állományú beosztottal vett részt.

A rendelkezésre álló rendőri jelentésekből nem derül ki, hogy a panaszos hivatkozott arra, hogy ő a sajtót képviseli és csak az eseményeket kívánta volna közvetíteni.

A panaszos előállítására az Rtv. 33.§ (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján került sor, az erre vonatkozó rendőri jelentés szerint a személyi szabadság korlátozására 2016. július 6-án 12 óra 30 perctől került sor.

A panaszos a ***. kerületi Rendőrkapitányság előállítójába történő befogadására 14.05 órakor került sor, ahonnan 21 óra 38 perckor távozott. Az Igazgatásrendészeti Osztály beosztottja a panaszost 19 óra 13 perctől 19 óra 3, percig hallgatta meg. Ezt követően készült el a szabálysértési határozat, melyet nevezettnek kihirdettek, ezután távozott sérülés és panaszmentesen a rendőrkapitányságról, 21 óra 50 perckor.

Az előállítás időtartama az eljárás lefolytatása céljából 4 órával meghosszabbításra került (00 óra 38 percig), mely tény a személyi szabadság korlátozásáról készített jelentés 3. oldalán szerepel.

A BRFK Rendészeti Szervek Biztosítási Osztálya a panaszossal szembeni intézkedésről nem rendelkezik kép-, illetve hangfelvétellel.

7) A rendőri iratcsomagban szerepelt Budapest Rendőrfőkapitányának hiánypótlásra felhívó, 2016. július 18-án kelt végzése, amelyben a megindult panaszeljárársban nyilatkoztatni

kívánták a panaszost, hogy kívánja-e, hogy a panaszeljárást a Testület folytassa le.

Az iratcsomagban szerepelt továbbá szerepelt Budapest Rendőrfőkapitányának hiánypótlásra felhívó, 2016. augusztus 8-án kelt, panasz eljárás felfüggesztéséről szóló végzése. A végzés indoklása szerint a panaszos a hiánypótlásra felhívó végzésére nem reagált, ugyanakkor a Testületnél is előterjesztette beadványát, erre való tekintettel a Testület állásfoglalásának kézhez vételéig a panaszeljárást felfüggesztették.

8) A rendőrség által megküldött kamerafelvételek (3 CD lemez) a következőket rögzítették.

a) Az egyes kamera felvételén 3 file található.

i) Az első file-on lévő felvétel 33 perc hosszúságú. A képsorokon 8-10 ember látható, akik a földön ülnek, a közelükben egy „BRFK Rend biztos” fehér pólót viselő személy. A felvétel idő jelzése szerint az események a reggeli órákhoz köthetőek, 8 óra 48 perckor érnek véget.

ii) A második file felvétele 6 perc hosszúságú, az idő bélyegző szerint 11 óra 37 perc van. A felvételen a területről kikísért személyek igazoltatása zajlik, adataikat rögzítik. A felvételt készítő arrébb sétál, és ott egy földön fekvő félmeztelen férfi (11:41) és társa látható, itt is intézkedés zajlik. A felvételen később látható a haladásban akadályoztatott munkagép is, mindenütt tüntetők és rendőrök.

iii) A harmadik, közel 13 perc hosszúságú file 11 óra 43 perckor folytatódik, ahol az előző felvétel véget ért. (A félmeztelen, fekvő tüntetőt kívánják azonosítani/igazoltatni.) Ezt követően egy neonzöld színű hátizsákos, fiatal férfi igazoltatását mutatja a felvétel, aki megkérdezi, hogy mit követett el, amire azt a választ kapja, hogy rendőri felszólításra nem hagyta el a helyszínt. Az intézkedés alá vont azzal folytatja, hogy mégis milyen alapon intézkednek, mert egy egyrésztől nem hallotta a felszólítást, másrésztől milyen alapon történik a rendőri intézkedés és az mitől jogszerű. A rendőr elmondja, hogy szabálysértési feljelentés készül, szabálysértési eljárás indul. Közben a rendőrök újabb (idős) férfit hoznak ki testi kényszer alkalmazásával, majd pár másodperce rá még egy férfit. M.. Cs. r. őrnagy lép oda hozzájuk és tájékoztatja őket, hogy a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését követték el. Az intézkedés alá vonták ezt vitatják, az egész rendőri intézkedés jogszerűségét is, hivatkozva arra, hogy békésen gyakorolták gyülekezési jogukat, illetve megkérdezik, hogy azt ki fogja elbírálni, hogy szerintük a rendőrök jártak el jogszerűtlenül. A rendőr igazolásra szólítja fel a férfit, aki elmondja, hogy egyszer sem szólították fel, ráadásul a karját is megfogták. Az idősebb férfi lefotózza M.Cs. r. őrnagy azonosító számát. A két férfi kimegy a képből, közben a rendőrök újabb tiltakozókat hoznak ki és vonnak igazoltatás alá, közöttük egy félmeztelen fiatalembert hoz 4-5 rendőr megbilincselve, lefektetik egy ideig a földre, majd tovább viszik (11:52). Ezt követően egy nő igazoltatása látható, majd egy másik nőt vonnak intézkedés alá.

b) A kettes kamera felvételein a kora reggeli órákban ismertetik három Ligetvédővel a Józsefvárosi jegyző határozatát.

c) A harmadik CD lemezen a 4-es kamera hét felvétele látható.

Az első felvétel 30 perc hosszúságú, rajta három földön ülő tüntetővel szemben intézkednek, akik egy betonnal teli szekrénybe rögzítették a kezüket egy-egy csövön keresztül. A rendőrök testi kényszer alkalmazásával akarják őket eltávolítani, lefognak őket, miközben az egyik rendőr kalapáccsal üti a betont, hogy az intézkedés alá vontak karját ki tudják szabadítani. Az egyik férfi a kezének eltávolítása után is passzívan ellenáll, elernyeszti a

testét. Ezt követően a női panaszossal szembeni intézkedést rögzítik. Az idő bélyegző szerint 8 óra 33 perc van. A hátralévő időben a hölgygel szembeni intézkedés látható, a felvétel legvégén 4 rendőr kicipeli őt a területről.

A második felvétel (007 file név) két perc hosszúságú, 11 óra 40 perc körül rögzítették. Egy férfit igazoltatnak, valamint a földön fekvő félmeztelen férfi látható. Az ezt követő, egy perc hosszúságú felvételen (008 file név) is ez a férfi látható.

A két perc harmincöt perc hosszúságú negyedik felvételen (009 file név) ugyanazok az intézkedések láthatóak, mint amelyek az a) pont iii) alpontban ismertetésre kerültek, az ötödik felvételen (010 file név) szintén.

A tizenkét perc hosszúságú, 018 file nevű felvételen a korábbiakban már látott félmeztelen férfi kérdez egy rendőrt, hogy ő tekinthető-e a helyszíni parancsnoknak, illetve, hogy a lelkiismereti és erkölcsi értékeinek megfelel-e, ami most itt jelenleg folyik. (Amire a férfi reakciójából ítélve a rendőr kitérő választ ad.) Ezt követően K. r. őrnagy tájékoztatása hallható, amit a nagy hangzavar miatt nem kivehető, a végéből annyit érteni, hogy „ezért felszólítom Önöket, hogy hagyják el a helyszínt a parkos terület irányába.”Majd azzal folytatódik, hogy felszólítja ismét a jelenlévőket, hogy a jogsértéssel hagyjanak fel és a helyszínt hagyják el. A felolvasásra irányuló felszólítás ismét elhangzik, de mindenki egyszerre kiabál, pár tüntető összekapaszkodik. A félmeztelen férfi újfent megkérdezi az alezredest az eljárással kapcsolatban, a rendőr azonban azt mondja, hogy korábban már mindent elmondott. Ezt követően egy biciklis férfival szemben intézkednek. A félmeztelen férfi elmegy. A felvétel ezután a tömeget pásztázza.

A 022-es nevű, nyolc perc időtartamú file-on ugyanazok a személyek láthatóak, akik az előbbi felvétel végén (három nő). Az egyiküket három rendőr elviszi, mivel a nő passzívan ellenáll, majd az idősebb hölgyet négyen viszik el, a munkagépek mögé. Ezt követően a Készenléti Rendőrség állományába tartozó rendőrükből álló sorfal látható, a mögöttük álló személyek „Bátorság” feliratú transzparenst tartják. A békés tömeget pásztázza a felvételt készítő, majd K. r. őrnagy három férfihez lép és elmondja, hogy mivel gyülekezésük mások jogainak sérelmével jár, ezért gyülekezésüket feloszlatják, majd felszólítják őket a távozásra. A felszólítást kétszer megismétlik, kiegészítve azzal, hogy amennyiben nem hagynak fel tevékenységükkel, rendőri intézkedést foganatosítanak velük szemben, illetve akivel szemben aznap másodszor intézkednek, azzal szemben személyes szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak. Az egyik nő folyamatosan kiabál, hogy jogellenesen járnak el a rendőrök, ezt nekik is tudniuk kell, mert bejelentett demonstráció zajlik, ami felülírja a birtokvédelmet. A nő egy rendőr nevét kiabálja, hogy neki tudnia kell, hisz a bíróság a 2014-es intézkedésével kapcsolatban kimondta, hogy jogsértő volt az eljárásuk, a rendőrök jogellenesen intézkedtek. A nő egyre felháborodottabban teszi fel a kérdést, hogy azért mert náluk (a rendőröknél) van az erő, azt hiszik, hogy jogszerű, amit csinálnak? Közben rendőrök lépnek oda hozzá, és el akarják vinni, de ő kikéri magának, hogy ne érjenek hozzá. Végül a rendőrök elvezetik. A felvétel hátralévő idejében számottevő esemény nem történik.

9) A Testület youtube közösségi csatornán megkereste a panaszos által az intézkedés napján készített felvételt. A felvétel a *** linken található.

A felvétel 1 óra 44 perc hosszú, amelynek részletes ismertetésétől a Testület eltekint, annak csak a panaszügy szempontjából releváns részét (a panaszos intézkedés alá vonását) ismerteti.

A panaszost a felvétel 1 óra 41 perc 30. másodpercében, köszönést követően, megszólítja egy rendőr. (A Testület megjegyzi, hogy a panaszos állványra rögzített kamerával készített felvételeket, rendkívül nagy zajban és a „Jó napot kívánok, uram” megszólításra nem reagált, mivel feltehetően nem sejtette, hogy őt szólítják meg.) A rendőr által elmondottakat nem érteni, mert egy hangos bemondón is felszólalt éppen valaki, beszéd foszlányok hallhatóak. („Elő fogjuk állítani az illetékes rendőrkapitányságra, megértette?”). A panaszos elmondja, hogy az előbb odébb állt, amire a rendőr elmondja, hogy a kollégája az előbb felszólította a terület elhagyására. A kérdésre, hogy megértette-e az elhangzottakat, azt mondja, hogy megértette, hova menjen, majd azzal folytatja, hogy ő a sajtó munkatársa, akinek az a feladata, hogy a rendőrök munkáját rögzítse és ebben a rendőr akadályozza. Ekkor mondják neki, hogy „jöjjön uram”, az eddig tömeget pásztázó felvétel zizegni-mozogni kezd, a rendőrök egyre csak azt mondogatják, hogy „vigyázzon, jöjjön uram, óvatosan, nehogy megsérüljön”. A panaszos számon kéri a rendőrt ekkor, hogy legyen szíves válaszolni a kérdésére, amire a rendőr elmondja, hogy már válaszolt. A panaszos ingerülten szól, hogy nem adott választ, közben mutat abba az irányba, ahonnan kikísérték, hogy a dolgok ott történnek, neki ott dolgoznia kell. A panaszos kiabálva, feldúlt hangon kikéri magának a testi kényszert, szól, hogy „uram, engedjen el ott hátul”. Az egyik rendőr ekkor megszólal, hogy akkor kölcsönösen ne hadonásszanak. A panaszos azt mondja, hogy jó, majd azzal folytatja, hogy ő nem tüntető, ő ott dolgozik, a sajtó munkatársa, engedjék el. Az egyik rendőr higgadt hangon kéri a panaszost, hogy először is nyugodjon meg, majd azzal folytatja, hogy arról tájékoztatták, hogy a jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését valósította meg, és ezért szabálysértési feljelentéssel éltek ellene. A panaszos ezt nem fogadja el, közbevág, hogy nem jogszerű a rendőri intézkedés. A rendőr kéri, hogy hadd mondja végig, amit szeretne, a panaszos elmondja, hogy ő is elmondja háromszor, ahogy a rendőrök szokták, hogy márpedig nem jogszerű a rendőrök intézkedése. Itt a rendőr türelme elfogy, és azt mondja a kollégáinak, hogy jó, „kísérjétek a raboshoz”. A felvétel itt véget ér.

10) A https://*** linken található a „****” elnevezésű videofelvétel, amin az előbbi beszélgetéshez kép is tartozik. A panaszoshoz odalépő rendőr az elvárt magatartásra szólítja fel a panaszost, de a zsidongás miatt nem érteni, hogy pontosan mit mondanak neki, csak azt, hogy visszakérdez a rendőr, hogy megértette-e. Majd a rendőr elmondja, hogy a kolléganője az előbb felszólította, hogy hagyja el a területet és amennyiben ezt nem teszi meg, testi kényszer útján kivezetik. A panaszos erre elmondja, hogy ő a sajtó munkatársa, joga van itt lenni, neki ez a feladata, hogy dokumentálja, amit a rendőrök csinálnak. A panaszost végül elvezetik.

III.

1) A Testület először azt vizsgálta, hogy a beadványban foglalt valamennyi sérelem vizsgálatát elvégezheti-e.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
- b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),
- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlátás),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fenti hatásköri rendelkezések értelmében a Testület a jogszabályi felhatalmazás hiányában nem rendelkezik hatáskörrel, ezért nem jogosult szabálysértéseket kivizsgálni, a kiszabott szabálysértési- és közigazgatási bírságot csökkenteni, eltörölni; büntetőeljárás keretében fogatosított cselekmények törvényességét elbírálni; kártérítést megítélni; az intézkedő rendőrök büntetőjogi-, szabálysértési- vagy fegyelmi felelősségét megállapítani.

A fenti hatásköri szabályokból következik, hogy a Testület a beadvány azon részeivel kapcsolatban, amik a szabálysértési határozatra vonatkoztak, nem jogosult állást foglalni, mivel a kérdést nem a Testületre irányadó Rtv., hanem a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (Szabs. tv.) vonatkozik.

A Testület ezért abban a körben hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani, hogy a szabálysértési határozat indoklása figyelmen kívül hagyta azt, hogy a panaszos a sajtó munkatársaként volt jelen a tüntetésen.

A Testület a panasz alapján vizsgálat tárgyává tette ugyanakkor a panaszossal szemben fogatosított előállítást (annak jogalapját, arányosságát és időtartamát) és testi kényszert.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedése érintette a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, valamint, az alábbiak szerint.

2) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vont-e intézkedés alá.

a) Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a

rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. A 8. §-a szerint pedig a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek személyazonosságát a közrend, közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A rendőrség 2016. július 6-án a VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat jegyzője végzése alapján, Budapest ***. kerület, O. sétány 3-5. szám alatti elkerített területen birtokvédelemmel kapcsolatos végrehatási eljárással összefüggésben intézkedéseket fogatosított, mivel az O. sétányon 7 órától kezdődően folyamatosan növekvő létszámú demonstráció megtartására került sor. A rendezvény résztvevői a sétányon, a birtokvédelmi eljárással érintett elkerített terület gépjármű és gyalogos kijáratok előtt helyezkedtek el, ezért a sétányon a területre történő ki- és bejárás nem volt biztosított. 10 óra 40 perc körüli időben a Múzeumtól elindult egy munkagép az elkerített és lezárt területre, ezért a rendezvény résztvevőinek jelentős része átvonult a P. útra azzal a céllal, hogy megakadályozták a munkagép szabad behajtását a munkaterületre.

(Az átvonulást követően a sétány bejáratainál azonban továbbra is maradtak résztvevők, akik a kapu kerítéseibe kapaszkodva fejezték ki tiltakozásukat. Tekintettel arra, hogy itt már korábban, a bejelentett és tudomásul vett demonstrációval kapcsolatos rendezvény zajlott, és az elkerített területre a P. úton a be- és kijárat biztosítva volt, ezért a rendőrség a békés gyülekezést biztosította.)

A P. úton a rendezvény résztvevői a tehergépjármű előtt állva, majd elé ülve, összekapaszkodva kívánták megakadályozni a jármű haladását, illetve a lezárt területre történő behajtását. Sz. Z. a *** Zrt. műszaki vezetője 11 óra 12 perckor dokumentált módon nyilatkozott arról, hogy a gépjármű elé leülő személyek akadályozzák a munkagép bejutását a munkaterületre és felkérte a rendőrséget a szükséges intézkedések megtételére. Elmondta, hogy a demonstráló tömeg tevékenysége és cselekménye miatt a munkálatokat nem tudják elkezdni. Továbbá egyértelműen kijelentette, hogy a munkája akadályozása miatt jogsérelem éri, ezért kéri a jogellenes állapot megszüntetését.

A rendőrség tényelődása szerint a Gytv. 2. § (3) bekezdése biztosította a rendőri fellépéshez szükséges jogalapot, amely alapján a Gytv. 14. § (1) bekezdés alapján azt feloszlatták.

A rendőri előadás szerint a munkagép szabad közlekedésének biztosításával-, és a rendezvény feloszlásával kapcsolatos rendőri intézkedések 11 óra 28 perctől 15 óra 10 percig tartottak, amely során az elvárt magatartásra történő felszólítások és a jogkövetkezményekre való figyelmeztetéseket ismételték meg több alkalommal, 3-4 fős csoportoknak és folyamatosan eltávolították a személyeket. A felszólításokra 11 óra 28 perc és 13 óra 1 perc között került sor.

A panaszossal szemben 12 órakor kezdeményeztek intézkedést első ízben, majd mivel a panaszos ezután ismételten visszatért a sétányra, a tehergépjármű elé állt és megakadályozta annak továbbhaladását, ezért 12 óra 38 perckor felszólították a panaszost, hogy a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetését szakítsa meg, működjön együtt, távozzon a lezárt területről, ellenkező esetben kényszerítő eszköz alkalmazását helyezte kilátásba.

A Gytv. 14. § (1) bekezdése szerint, ha a gyülekezési jog gyakorlása a 2. § (3) bekezdésében foglaltakba ütközik, vagy a rendezvényen a résztvevők fegyveresen, illetőleg felfegyverkezve jelennek meg, továbbá ha bejelentéshez kötött rendezvényt tiltó határozat ellenére tartanak, a rendőrség a rendezvényt feloszlatja.

A Gytv. hivatkozott 2. § (3) bekezdése szerint a gyülekezési jog gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére vonatkozó felhívást, valamint nem járhat mások jogainak és szabadságának a sérelmével.

Az Rtv. 59-60. § szakasza tartalmazza a tömegoszlatás szabályait. Eszerint „59. § (1) Ha a jogellenesen összegyűlt, illetőleg jogellenes magatartást tanúsító tömeg a szétoszlásra irányuló rendőri felszólításnak nem tesz eleget, a rendőrség az e fejezetben szabályozott kényszerítő eszközök alkalmazása mellett a tömeggel szemben a következő eszközöt, illetőleg intézkedést alkalmazhatja:

- a) vízágyút,
- b) pirotechnikai eszközöt,
- c) ingerlőgázt,
- d) elfogó hálót,
- e) lóháton vagy járműkötelékben végzett kényszeroszlatást.

(2) Az (1) bekezdésben említett eszköz alkalmazására a tömeget előzetesen figyelmeztetni kell.

(3) Tilos a tömeget korlátozni a helyszínről történő eltávozásban.

(4) Tilos a tömegoszlatásra löfegyvert használni.

60. § (1) A csapaterő alkalmazása során a rendőr a csapaterő parancsnokának utasítása szerint köteles eljárni.

(2) A tömeg szétoszlására irányuló csapaterő alkalmazása során a rendőrség a helyszínen lévők egyéni felelősségét nem vizsgálja.”

A Testület hangsúlyozni kívánja, hogy a Gytv. 14. § (3) bekezdése szerint, ha a rendezvényt feloszlatják, a rendezvény résztvevője a feloszlatástól számított tizenöt napon belül pert indíthat a feloszlatás jogellenességének megállapítására, tehát a Testület nem jogosult abban a kérdésben állást foglalni, hogy a rendezvény feloszlatása jogszerűen történt-e a Gytv. előírásai szerint, csupán a feloszlatás Rtv. szerinti szabályainak érvényesülését vizsgálhatja.

Figyelemmel erre, a Testület megjegyzi, hogy Gytv. szerint a rendezvény feloszlatásának 4 indoka lehet:

- i. ha bejelentéshez kötött rendezvényt tiltó határozat ellenére tartanak;
- ii. a rendezvényen a résztvevők fegyveresen, illetőleg felfegyverkezve jelennek meg;
- iii. gyülekezési jog gyakorlása bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást valósít meg;
- iv. a gyülekezési jog gyakorlása mások jogainak és szabadságának sérelmével jár.

Sem a rendőrség, sem pedig a panaszos nem számolt be a rendezvény feloszlatása kapcsán tiltó határozatról, így az i) pont nem szolgáltathatta a rendezvény feloszlatásának jogalapját.

Nyilvánvalóan a ii) pont sem szolgáltathatta a rendezvény feloszlatását, hiszen a tényelődások és a videofelvételek vizsgálata során sem merült fel olyan körülmény, amely ezt alátámasztotta volna. Így

a Testület a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a iii) és iv) indok jelen tényállás keretei között megvalósulhatott-e.

Az iii) feltétel, azaz „a gyülekezési jog gyakorlása bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást valósít meg” – kapcsán a Testület a rendelkezésére álló és megtekintett felvételek alapján arra álláspontra helyezkedett, hogy nem merült fel ennek lehetősége sem, illetve a rendőrség sem nevezett meg ilyen körülményt.

A iv) feltétel, azaz „a gyülekezési jog gyakorlása mások jogainak és szabadságának sérelmével jár” – kapcsán a Testület az alábbi megállapításokat tette.

A Testület e körben hivatkozik a Legfelső Bíróság BH2012.81 számon közzétett eseti döntésére, amely szerint a Gytv. 2. § (3) bekezdésében foglalt és a Gytv. 14. § (1) bekezdésében szereplő „mások jogainak és szabadságának” sérelme nem egy abszolút korlátozási okot takar, hanem a gyülekezési jog és más alapjog, alapszabadság közötti konfliktus feloldásának lehetőségét teremti meg az arányosság követelményének szem előtt tartásával. Ez azt jelenti, hogy a gyülekezési jog gyakorlása az adott esetben harmadik személyek valamely alapjogát, szabadságát sértheti, de nem eredményezheti ezen alapjog aránytalan sérelmét. E helyütt utal a Testület az Alkotmánybíróság 55/2001. (XI. 29.) AB határozatára, valamint a szükségesség és arányosság követelményének figyelembe vételére.

Fontos, hogy a Gytv. 2. § (3) bekezdése mások jogainak és szabadságának *sérelméről*, nem pedig korlátozásáról beszél, hiszen a gyülekezési jog gyakorlása sokszor korlátozza mások jogait és szabadságát (pl. a szabad mozgáshoz való jogot), ez ugyanakkor gyakran elkerülhetetlenül szükséges velejárója a gyülekezési jog gyakorlásának.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának az Oya Ataman kontra Törökország ügyben (74552/01 számú ügy) is kifejtett álláspontja, hogy a hatóságoknak bizonyos fokú türelmet, toleranciát kell tanúsítaniuk a békés demonstrációk iránt. A rendőrség oldalán ez azt jelenti, hogy a gyülekezők számára, az arra irányuló felhívás mellett biztosítaniuk kell az adott terület önkéntes elhagyásának a lehetőségét és amennyiben ez nem valósul meg, akkor kell közbelépniük és a Gytv. 14. § (1) bekezdés alapján intézkedni a feloszlítás tárgyában.

A gyülekezésben résztvevők egy lezárt munkaterületen tartózkodtak, amelyet azért zártak el az állampolgárok elől, hogy a munkafolyamatokat jelenlétükkel ne zavarják, figyelemmel arra, hogy a megjelenésükkel nemcsak a saját életüket, testi épségüket, vagy akár vagyonbiztonságukat veszélyeztethették, hanem az ott dolgozók ugyanezen alapvető jogait is.

A Testület véleménye szerint a tüntetők magatartása alkalmas volt a kivitelezési munkálatok megzavarására, amellyel nemcsak saját maguk, hanem a munkások életét, testi épségét és a vagyonbiztonságot is veszélyeztették, valamint a munkások mozgásszabadságát is korlátozhatták azzal, hogy olyan területen tartózkodtak és képeztek akadályt, ahová nekik tilalmazott volt a belépés.

A rendőrség e tények alapján oszlatta fel a tüntetést, majd kezdte meg a jelenlévők felszólítását. A Testület ismételten leszögezi, hogy nem jogosult állást foglalni a gyülekezés Gytv. szerinti feloszlításának kérdésében (ez a bíróság hatáskörébe tartozó kérdés), és vizsgálata kizárólag a tömegoszlítás jogszerűségére korlátozódik.

b) A rendezvények rendjének biztosításával kapcsolatos rendőri feladatokról szóló 15/1990. (V. 14.) BM rendelet 15. § (3) bekezdése értelmében a rendőrség a rendezvény feloszlításakor jól hallható módon – hangosbeszélőn – figyelmezteti a résztvevőket, hogy ha nem hagynak fel a törvénysértő magatartásukkal, illetőleg a helyszínről önként nem távoznak el, akkor a rendőrség – akár kényszerítő

eszköz igénybevételével is – szétosztatja a rendezvényt. A rendőrség azt is közli, hogy a rendezvény helyszínét milyen irányban kell elhagyni. Ha a figyelmeztetés nem vezet eredményre, azt kétszer meg kell ismételni. A (4) bekezdés pedig kimondja: a tömeg oszlatására – a rendőri kényszerítő eszközök alkalmazására – csak akkor kerülhet sor, ha a felszólítás és a további két alkalommal megismételt figyelmeztetés ellenére a tömeg nem oszlik szét.

A rendőrségi és a panaszos által megjelölt felvételeken jól látszik, hogy a rendőrök a felszólításkor nem alkalmaztak hangosítást, a felszólítás maga egy hangos járó motorú gépkocsi mellett történt, így a hátrébb álló személyek nem tudhatták, hogy mi hangzik el. Ezt egyébként jelezték is a rendőrök felé. A felszólítás nem tartalmazott arra nézve tájékoztatást, hogy birtokvédelmi határozat végrehajtása zajlik, így az esetlegesen a területre később érkező személyek nem tudhatták, hogy a reggeli órákban a jelenlévőkkel közölték a határozatot, mivel az oszlatás időpontjában erre nem hivatkoztak ismét. Nem jelölték meg, hogy mi az a jogsérelem, ami indokolja az oszlatást.

A Testület a fennálló gyakorlata szerint el szokott tekinteni a hangosbeszélőn történő felszólítás miatti jogsérelem megállapításától [ld. 122/2016. (VII. 7.) állásfoglalás], ha a körülményekből megállapítható, hogy a gyülekezés jogsértő jellegével a résztvevők eleve tisztában vannak, illetve, ha a hangosítás hiánya ellenére valamennyi résztvevő jól hallhatta a felszólítást, és a résztvevők köre végig azonos.

Jelen esetben, noha az első sorokban tartózkodó személyek bizonyosan hallották a felszólítást, mindez a hátsó sorokban lévőknel az egyéb zajhatások miatt már nagy valószínűséggel nem így volt, így ők nem tudhatták, hogy mi a rendőri intézkedés oka, mivel később a rendőrök már csak a terület elhagyására vonatkozó felhívást közölték az egyes személyekkel. (A videofelvétel tanúsága szerint a résztvevők sérelmezték is, hogy nem hallani a járó motortól semmit.) A terület és a tüntetés jellege miatt a résztvevők köre a nap folyamán változott, így a dél körül jelen lévők nem biztos, hogy tudomással voltak a birtokvédelmi határozatról, így kiemelt fontossága lett volna a résztvevők teljes körű és jól hallható tájékoztatásának.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a tömegoszlatás végrehajtása nem felelt meg az előírásoknak, ezért sérült a jelenlévők gyülekezési joga.

3) A Testületnek ezt követően megvizsgálta a panaszossal szemben foganatosított konkrét intézkedést (előállítás).

a) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentésben rögzítésre került, hogy az előállítást a rendőrök az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata alapján hajtották végre.

A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

A jogszabályhely értelmezése alapján kijelenthető, hogy az f) pont I. fordulata szerinti esetben az előállításhoz három feltétel együttes megvalósulása szükséges: a) egy jogszerűtlen magatartás, ami felveti a szabálysértés gyanúját, b) meghatározott személyhez vagy személyek csoportjához célzott rendőri felszólítás e magatartás abbahagyására; c) e jogsértő magatartás továbbfolytatása a felszólítást követően. Bármely feltétel hiánya az előállítás jogszerűtlenségének megállapítását vonja maga után.

A Testület a megjelölt előállítási okra figyelemmel tehát először azt vizsgálta, hogy a konkrét helyzetben felmerült-e valamely szabálysértés elkövetésének olyan szintű gyanúja, amely folytatása esetén elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

Az előállítást megalapozó szabálysértésként a rendőrség a Szabs. tv. 216. § szerinti jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértést jelölte meg. A Szabs. tv. 216. § (1) bekezdése értelmében, aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, szabálysértést követ el.

A Testület az eset kapcsán utal az Rtv. 19. §-ára is, amely a következőként rendelkezik: „a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. (2) A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.”

A fent idézett szabálysértési tényállás (jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség) megvalósulásához tehát – figyelemmel az Rtv. 19. § szabályaira – egyrészt szükséges egy rendőri intézkedés, amely nem nyilvánvalóan jogszerűtlen, másrészt az, hogy ezzel az intézkedéssel szemben valaki ellenszegülést tanúsítson. Az ellenszegülés megállapításához a Testület álláspontja szerint vagy aktív, tevőleges, az intézkedés céljának ellenszegülő – de a rendőr személyét fizikailag nem támadó – magatartás szükséges, vagy egy intézkedés végrehajtását gátló passzív magatartás, szándékos nem cselekvés.

Számba véve az előállítás jogalapja és a felhívott Szabs. tv. 216. § szerinti szabálysértési tényállás kapcsán a Testület által fentebb rögzített általános követelményeket, a panaszos előállítása akkor lenne jogszerűnek minősíthető, ha

- **egy nem nyilvánvalóan jogszerűtlen rendőri intézkedéssel szemben ellenszegülést tanúsított,**
- az eljáró rendőrök felszólították ezen ellenszegülő magatartás abbahagyására,
- azonban a panaszos ezt figyelmen kívül hagyva az intézkedéssel szembeni ellenállását fenntartotta.

Mivel a tömegoszlattással kapcsolatban a Testület fentebb megállapította, hogy arra jogszerűen került sor (azonban annak a végrehajtási módja nem volt megfelelő), a Testület megállapította, hogy egy nem nyilvánvalóan jogszerűtlen rendőri intézkedés zajlott a terület elhagyására vonatkozólag.

A panaszos a sajtó munkatársaként az intézkedés során a tüntetőkről és a rendőri intézkedésről készített felvételeket, és rendőrségi iratok szerint egyszer már kivezették a szóban forgó területről, ahová aztán visszatért. (A Testület megjegyzi, hogy a mellékelt CD felvételeken az erre vonatkozó felvétel részt nem találta meg, ugyanakkor mivel a panaszos a tüntetésről készített videó felvételt, nyilván szem- és fültanúja volt a rendőri intézkedéseknek, így a terület elhagyására irányuló felszólításoknak is.)

Ez a magatartási elem a kért rendőri intézkedés, azaz a terület elhagyásával ellentétes magatartást jelentett, amely ellenszegülésként értelmezendő, hiszen a panaszos az Rtv. 19. §-ában szabályozott állampolgári kötelezettségének nem tett eleget, nem hagyta el a helyszínt.

A videofelvételek is megerősítették, hogy folyamatosan sor került a rendőrök részéről a követendő magatartásra vonatkozó felszólításra (terület elhagyás), illetve a panaszossal szembeni konkrét felszólításra is, amelyeknek ő nem engedelmeskedett. (Igaz, álláspontja szerint egyrésztől azért nem, mert ő nem volt része a tüntető tömegnek, hanem csak tudósított arról, másrésztől a rendőri intézkedés jogszerűségét is vitatta.)

A Testület osztja azon rendőrségi álláspontot, hogy a rendőri felszólítás és az Rtv. 19.§-ában foglalt kötelezettség ugyanúgy vonatkozik a sajtó munkatársaira is, hiszen tevékenységüket egészen addig végezhetik, amíg azzal nem akadályozzák a rendőrség munkáját.

Mindezek alapján a Testület vizsgálata során mindhárom konjunktív elemet megvalósulni látta, így a fentiekben kifejtetteket összefoglalva a Testület álláspontja szerint az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont I. fordulata kellő jogszabályi felhatalmazást biztosított a rendőrség oldalán a panaszos személyi szabadságának a korlátozásához.

Erre tekintettel a Testület megállapította, hogy a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga nem sérült az előállítása jogalapja kapcsán.

b) Tekintettel arra, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdésében meghatározott előállítási okok nem kötelező jelleggel írják elő az előállítást, hanem mérlegelési jogot engednek az intézkedő rendőrnek, a Testület vizsgálta az Rtv. 15. §-ban meghatározott arányosság követelményének a megvalósulását.

Az arányosság követelménye értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az arányosság megítélésekor a Testület azt vette figyelembe, hogy volt-e az előállításnak olyan célja, amely csak a szabadság korlátozásával volt elérhető. A konkrét esetben tehát azt kellett vizsgálni, hogy az adott körülmények között szükség volt-e a panaszos előállítására annak érdekében, hogy a rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülését megtörjék és a szabálysértési eljárás lefolytatását is megkezdhesék.

Erre a kérdésre a Testület igennel felelt. A Testület álláspontja szerint a panaszos ellenszegülését, a szabálysértés továbbfolytatását más módon nem lehetett megtörni, és nem lehetett másként megakadályozni, mint az előállítás foganatosításával. Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint adott helyen, adott időben nem állt a rendőrség rendelkezésére más, kevésbé jogkorlátozó eszköz az elérni kívánt cél realizálása érdekében, mint az előállítás végrehajtása, **ezért álláspontja szerint az előállítás az Rtv. arányossági követelményének is megfelelt, így az nem sértette a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető jogát.**

c) Az előállítás időtartamának jogszerűsége kapcsán a Testület az alábbi megállapításokra jutott.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot.

A Testület felhívja továbbá a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

A panaszost előállításának időtartamáról készített igazolás szerint előállítása 12 óra 30 perctől 21 óra 38 percig tartott.

A Testület rendelkezésére bocsátott iratokból és megtekintett videofelvételekből közelítő pontossággal rekonstruálta, hogy a panaszossal szemben, az előállításának ideje alatt milyen érdemi cselekményeket hajtottak végre. A rendőrök a helyszínen a panaszossal szembeni első intézkedésüket 12 órakor fogatosították, majd mivel a panaszos ismét visszatért, 12 óra 38 perckor a terület elhagyására szólították fel.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentést és (egyébként szó szerint azonos) szabálysértési feljelentést a BRFK *** kerületi állományába tartozó rendőrök készítették el, majd 14 óra 5 perckor helyezték el egy másik kerületi rendőrkapitányság előállító helyiségében.

A rendőrség szabálysértési eljárást indított, amely során 19 óra 13 perc és 19 óra 30 perc között hallgatták meg a panaszost és végül pénzbírságot szabtak ki vele szemben. A panaszos előállítása 21 óra 38 perckor ért véget.

A rendőrség a panaszos személyi szabadságát tehát 9 óra 8 percen keresztül korlátozta.

A panaszos személyes részvételét igénylő érdemi cselekményként, bizonyítottan mindösszesen 17 perc terjedelemben hallgatták meg a panaszost a vele szemben megindult szabálysértési eljárásban. Ezen kívül érdemi cselekmény pontos idejét/menetét tekintve a rendőrség nem adott érdemi tájékoztatást a Testületnek.

Az előállítás során keletkező iratok elkészítését a Testület – a hozzá beérkező iratanyagok alapján becsülve – maximum egy óraként vette figyelembe. Ezekre figyelemmel megállapítható, hogy a panaszossal szemben a rendőrkapitányság épületében kb. 1 óra és 17 perc időtartamban hajtottak végre érdemi cselekményt, így több mint hat órán keresztül kellett a panaszosnak a rendőrkapitányságon várakoznia, érdemi cselekmény nélkül.

Az előállítás, mint szabadságkorlátozó intézkedés mindig célhoz kötött, ebből adódóan csak addig tarthat, amíg a célja megvalósul. Amennyiben a jelen esetben elfogadjuk azt a rendőri álláspontot, hogy az előállítás célja a szabálysértési eljárás lefolytatása volt, akkor az ügy körülményeinek tisztázásához szükségképpen hozzátartozik a panaszos meghallgatása, amely csak 19 óra 13 perckor vette kezdetét.

A Testület álláspontja szerint a hat órányi holtidő nem felel meg az Rtv. 15. §-ában meghatározottaknak, így a panaszosnak indokolatlanul, szükségtelenül és aránytalanul hosszú ideig kellett a rendőrkapitányságon tartózkodnia. **Erre figyelemmel a Testület álláspontja szerint a panaszos előállításának időtartama nem felelt meg az Rtv. 15. §-ában meghatározott követelményeknek, így véleménye szerint a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga súlyosan sérült.**

A Testület megjegyzi továbbá, hogy a jogkorlátozást súlyosbította az a tény, hogy a rendőrség megszegte az Rtv. 33. § (3) bekezdésében foglaltakat, mivel a panaszos előállítása több mint 8 óra időtartamú volt, ugyanakkor feltételezhető, hogy a panaszos előállítását a rendőri szerv vezetője nem hosszabbította meg. **A vonatkozó átirat szerint a meghosszabbítás tényét feljegyezték az előállításról szóló jelentés 3. oldalára, azonban a Testülethez eljuttatott példányon erre vonatkozóan semmi nem található.**

Mindezek alapján a panaszos előállításának időtartama nem csak az arányosság Rtv. 15. § szerinti elvét sértette, de a 8 órás időtartam leteltét követően – 18 óra 10 perctől egy óra 5 percen keresztül 19 óra 15 percig bezárólag - a rendőri szerv vezetője engedélyének hiányában jogalap nélküli is volt.

4) A Testület ezt követően a panaszossal szemben alkalmazott kényszerítő eszköz használatának megalapozottságát vizsgálta.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert alkalmaztak kivételezése során,

A panaszos a videofelvételen (amely jelen esetben sajnos hangfelvételenként volt használható, mivel a kamera egy állványról a tömeget pásztázta) határozottan visszautasította a rendőrség kényszerítő eszköz használatát.

Az Rtv. 47. § alapján a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

Szükséges megemlíteni az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdését, mely szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak.

Az Rtv. 61. §-ának (1) bekezdése szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell.

A Testület ehelyütt utal az arányosság már többször hivatkozott követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, míg a (2) bekezdés szerint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-a pedig a következőképpen rendelkezik a testi kényszerről. A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejlesztéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

A testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.

A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. (OT 10.) ORFK utasítás melléklete részletesen tartalmazza az egyes intézkedési taktikák leírását. A kényszerítő eszközök alkalmazásának alapvető taktikáiról szóló fejezetben, a testi kényszerre vonatkozó alapelvek között szerepel – többek között –, hogy a testi kényszer alapvetően megfogást, lefogást, eltávolítást és elszállítást jelent. A rendőr testi kényszer végrehajtása során elsősorban kar-és csuklófeszítéseket, illetve elvezető fogásokat hajt végre. A rendőr továbbá az őt ért támadás során, illetve súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazásának elkerülése érdekében az önvédelmi fogásokat is felhasználhatja.

A Testület az általa talált és elemzett videofelvétel alapján a tényállás részeként kezelte azt, hogy a panaszos megkérdezte, hogy hova kell mennie, illetve önként indult el a rendőrökkel, hiszen a kamerát is leszedte az állványról. Ugyanakkor az is megállapítható volt a (hang)felvétel alapján a panaszos felfokozott állapotban volt, bár a Testület meggyőződése szerint ez a körülmény még nem alkalmas további következtetések levonására.

Mivel a kamerafelvétel alapján nem lehetett egyértelműen feloldani a rendőri és panaszosi állítás közti ellentmondást, a Testület **arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alkalmazott testi kényszerrel összefüggésben a panaszos emberi méltóságából levezetett testi integritáshoz fűződő jogának sérelme nem megállapítható.**

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rendőrség kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában kezdeményezett intézkedést és oszlatta fel a demonstrációt, így a Testület megállapította, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz és gyülekezéshez fűződő alapvető joga nem sérült a vele szemben kezdeményezett intézkedés miatt.

A Testület az előállítás jogalapja kapcsán kimondta, hogy nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga és a Testület a panaszos előállítását is arányosnak ítélte meg. Ugyanakkor a panaszos előállítási időtartamának szükségtelen elhúzódása miatt a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető jogának a súlyos sérelmét állapította meg, mert az aránytalanul és indokolatlanul hosszú volt a jogkorlátozással elérni kívánt célhoz képest, illetve a 8 órás időtartam leteltét követően – egy órán keresztül – a rendőri szerv vezetője engedélyének hiányában jogalap nélküli is volt. A testi kényszer alkalmazásával kapcsolatban a Testület kimondta, hogy az ellentmondó állítások miatt a panaszos testi integritáshoz fűződő jogának sérelme nem megállapítható.

A Testület álláspontja szerint a jogsérelem mértéke eléri azt a szintet, amely indokolttá teszi, hogy a Testület állásfoglalását megküldje az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2017. május 25.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET